

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:			Felelős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Pétrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz címzendők. — Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.
Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.	ZÁDORY KÁROLY.	FIGULI ANTAL.
Fél évre	4 „	Egyes szám ára	20 fillér		

Bányatelepi iskoláink.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat által fentartott petrozsényi és aninószai népiskolák értesítője a napokban jelenik meg s bizonyosságot tesz arról, hogy ezen nagy iparvállalat át van hatva azon tudattól, hogy a nemzeti közművelődés roppant nagy organizmusában a közoktatásügy a leglényegesebb tényező. Mindaz, mi ez ügyben történik, kihat a társadalom minden rétegére, az egész nemzetre; valamint, hogy valamely vidék, község, vagy város, kulturális fejlődésének egyik fő ismertetőjele, az ott működő iskolák száma és minősége, nem különbözik azon viszony, mely az illető vidék, község, vagy város és az iskolák között fejlődik. A nevelés oly ügynek tekinthető, melyet a jelenlegi viszonyok között még az állam sem képes megoldani, hanem, a melyet a társadalom maga oldhat meg. Azért fordul mindenki a társadalmi térre, tudván azt, hogy egyesült erő szükséges, eme legfontosabb feladat kivitelezéhez. Hazánkban a 19-ik század 2-ik felében, alkotmányunk helyreállítása, főleg az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. életbeléptetése óta tudjuk érvényre juttatni a szabad, művelt államok azon felfogását, mely a gazdasági és a nemzeti jólét kútforrásának az embert tekinti és hatalmuk növekedését és megszilárdulását, állampolgárainak műveltségi viszonyától teszi függővé. Nemzeti újjászületésünk óta lázas tevékenységet fejtünk ki közéletünk minden feren, hogy elmaradottságunknak nyomait töröljük és a haladó kor igényeinek kellőképp megfelelhessünk.

Az előszóban a társulati iskolák keletkezése és fejlődéséről, érdekes ismertetést közöl az értesítő, felemlítve, hogy Petrozsény és annak vidéke, a szénbányászat egyik jelentékeny gócpontja. Az itteni szénterületet, már a mult század közepén ismerték. Nagyarányu település 1867-ben történt, a midőn a brassói bánya- és kohó részvénytársulat kezdte a bányákat művelni és ezen időtől számítva évről-évre láthatólag nem csak egyesek, de egész Petrozsény és vidéke is rohamos fejlődésnek, felvirágzásnak örvendett. Hogy eme társulat nagyszabásu iparát, a virágzás magasfoku fejlettségére emelhesse, a föld mélyében rejlő kincses házából, gazdag gyümölcseit kiaknázhassa, feltétlenül oly munkatörzsről kellett gondoskodnia, mely a megkezdett munkában előhaladva, a virágzónak ígérkező iparvállalatot a lehető legmagasabb fokra emelje. Ezen fontos tényező megteremtése czéljából, kénytelen volt a társulat minden lehetőt elkövetni. Külföldről számos családot költöztetett ide, mely hazájától búcsút véve, megélhetési viszonyainak javulását várta itt. E tömeges beköltözködés és letelepedés a társulat figyelmét arra bírta, hogy azokat állandóan kötelekében megtarthassa, tehát gondoskodnia kellett, nemcsak az illetők megélhetési viszonyairól, hanem gyermekeik szellemi műveléséről is. Távozásuk megakadályozása czéljából 1870-ben Goedike Hugó akkori bányatársulati gondnok iskolát állított fel Pelger Mihály okl. tanító vezetése alatt. Ezen lépéssel a társulat letette Petrozsényben az első magániskolának alapkövét. A nagyszámu tanulók miatt a 3 osztály növendékei

2 csoportba foglalva, német és magyar ajkúakra osztattak.

1872—1875-ig a tanulók száma 240-re ruggott. 1872-ben megnyílt az állami iskola is Nagy Miklós vezetése alatt s így a tanulók kellő elhelyezéséről egyelőre gondoskodva volt. A társulati iskola tulzsufóltsága miatt 1873 január havában a még mai napig is társulati iskolának használt épületbe áthelyeztetett, a hol az osztályok száma 6-ra emelkedett. Miután a növendékek száma még mindig tömegesen szaporodott, 1875-ben egy 2-ik tanítói állás szerveztetett és az iparvállalat felvirágzása és rohamos fejlődése okozta, hogy a 70-es évek végén a 2 tanerő is kevésnek bizonyult s 1885-ben Bruckner Frigyes, mint a társulat 3-ik tanítója foglalta el állását.

A brassói bánya- és kohó részvénytársulat iskolái nem voltak nyilvánossági joggal felruházva és az iskolákban leginkább német nyelven tanítottak.

Megváltozott ezen helyzett 1895-ben, midőn a „Salgó-Tarj.-Kőszénb.-Részv.-Társulat által a bányák és az iskolák átvétele történt. E pillanattól fogva megkapták az iskolák nyilvánossági jogukat. Jelenlegi társulatunk igazgatóságának figyelmé minden tekintetben oda irányult, hogy társulati iskoláit a kor igényeinek megfelelően a virágzás tetőpontjára emelje. Minden lehetőt elkövetett, hogy-e hazának hű honpolgárait, a társadalomnak pedig vallásos, erkölcsös munkabíró tagjait gyarapítsa. Szem előtt tartva ebbeli elhatározását, az iskolák számát egygyel szaporította. Ugyanis 1895-ben Aninószán egy osztatlan vegyes iskolát állított fel,

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Egy hű barátón

(Folyt.)

Róza észrevette, hogy Füzesy levelei melegebb vonalat árulnak el ő iránta. Meg döbbsent arra a gondolatra, hogy ha megsértett férfiúi büszkesége Erzsitől elidegenitené az ifjut, a kit oly hévvel, oly igazán szeret. Még inkább győőrtte az a mélyen érzett tudat, hogy barátónének ideálja iránt ő is olthatlan szerelmet érez, mit Erzsi előtt sem titkolt, kinek nem akart vetélytársa lenni. Sokáig habozott, dült agyában egyik gondolat a másikat viharoként üzte. Szerette volna tudomására hozni Füzesynek, vagy legalább sejtetni vele, hogy mily érzelmeket táplál iránta. Alkalmul szolgálhatott volna erre az ifjunak levele, melyet valománsnak is vehetett.

Örömet és fájdalmat okozott ez neki egyszerre. Nem tudta magát elhatározni, hogy írjon e, vagy ne. Végre is nem térhetett ki a kötelesség követelménye elől s megírta a választ. Igyekezett érzelmét palástolni. Megkapó vonásokkal ecsetelte a nem rég mult gondtalan kort, midőn oly édesen csevegtek együtt annyi érdekes semmiségről. Legtöbbsöt irt azonban Erzsiről s annak szenvedéséről, melyet Füzesy elhidegülése okoz, melyért gyengéd szemrehányást is tett neki s annyi hével, oly elragadóan védte barátónójét, hogy méltán azon lelki megnyugvással fejezhette be levélét, miszerint érdekeiben minden lehetőt megtett.

Nem sejtette az áldott lelkű jó leány, hogy éppen ez a lemondás, ez az önfeláldozó hűség ébresztett igaz vonzalmat iránta Füzesy lelkében, ki méltán neheztelt Erzsire, hogy őt még egy levélre se méltatta.

Élenk levélváltás folyt közöttük. Róza mindig szomorubbán fogadta a leveleket, adós is maradt egy-egy válaszzsal minden ok nélkül, de midőn észre vette, hogy ilyenkor melegebb érzelmekről tanuskodó levelek jönnek Füzesytől, nem mert s nem is birt ellentállni az ifju sürgető kérésének. Felt, hogy tartózkodása annak érzékeny lelkét mélyen elkeseríthetné, ami végzetessé válhatnék.

Egy napon, éppen midőn Füzesy levelét olvasta Róza, belépett az ajtón Erzsi. Areza szokatlanul halvány volt, szemei ki voltak sírva. A mint Róza megpillantotta, oda szaladt hozzá, megragadta kezét, majd nyakába borult és megcsókolta, aztán örömmel mondá:

— Azt hiszem, a béke olajágával jössz?
— De te beteg vagy kedvesem, mond, mi bajod hol fáj, hisz olyan rosszul nézsz ki?
— Beteg vagyok, fáj a szívem, felelte szomoruan Erzsi.

— Szegény barátónóm! Magadba zártad emészto bánatodat, s nagyon megviselt a néma fájdalom.

— Szeretem őt, nagyon szeretem! . . . Hiszen tudod. Dacolni akartam vele, nem válaszoltam ket levelére és ezáltal mélyen megsértettem s férfi büszkesége nem engedte, hogy többször írjon nekem . . . És én eljöttem hozzád, ki egyetlen hű és őszinte barátónóm voltál . . .

— Most is az vagyok, — vágott szavába Róza.

. hogy megkérdejem, — mert tudom hogy leveztek, hogy megkérdejem szeretet — e őt és hogy felkérjelek, mutass meg egy levelét nekem. Nagy ugy — e a kívánságom, de te jó vagy, te meg fogod ezt tenni értem, hisz én már ugy is csak árnyék vagyok, elköltözöm egy más hazába, hol talán boldog leszek.

E szóknl hangos zokogásba tört ki a szenvedő teremtés s félig eszméletlenül roskadt a pamlagra.

Róza mellé ült, magához ölelte, meg szorította kezét, aztán remegő hangon mondá:

— Őszintének ismertél mindig, most is az vagyok, teljesítem kívánságodat.

Erzsi halvány arcát az izgatottság pirja elragadóan széppé élénkíté és könyes szemét megtörölve, feszült várakozással figyelt.

— Szeretem őt, nem tagadom, de . . .

Erzsi halotthalványan emelkedett fel a pamlagról s alig hallhatóan rebegette:

— Köszönöm őszinteségedet, eleget tudok már... és indulni akart.

Róza megfogta mindkét kezét és maradásra kényszerítette:

— Megállj! Ne menj el! . . . Ne ítélj ily hamarkodva fölöttem! Szeretem, azt mondtam, de ő mitse tud róla és nem is fogja meg tudni soha, soha! Szerelmű vallomásra nem bátorítottam, csak baráti és nem szerelmi viszony van közöttünk. Egyetlen gondolatom volt mindig őt visssavezetni hozzád és nem irtam egyetlen levelet sem, melyben terólad ne volna szó.

Nézd, olvasd leveleit, mit ír? — hogy tégedet védelmezlek. Ezzel Róza egy levélesomagot tett Erzsi elé.

Az iskola Aninószán eleinte 3 oszt. s az 1899—1900. tanév végén már 5 osztályból állott.

Miután Aninószán a tankötelesek száma 1896-tól 1900-ik tanév végéig annyira növekedett, hogy a tanterem azok befogadására kicsinynek bizonyult, ennek orvoslása végett a bányai-gazgatóság Rédl Frigyes, volt aninószai tanítót Bruckner Frigyes helyére Petrozsénybe helyezte, Aninószán pedig 2 tanítói állást szervezván, ezen állásokat Bakó Lajos és Vass Imre okl. tanítók nyerték el. Előbbi az alsó, utóbbi a felső osztályokat vezeti. Ezek a társulati iskolák keletkezésének és fejlődésének rövid adatai, mely után a múlt tanév történetét ismerteti az értesítő, mely szerint a petrozsényi iskolának volt 44 mindennapi, 105 ismétlő, összesen 149; az aninószai 2 társ.-iskolának volt 132 mindennapi s 46 ismétlő, összesen 178 növendéke.

Mint minden téren, úgy a népnevelés fontos ügyének fejlesztése s előmozdítása körül is áldásos működést fejt ki itt a bányatársulat, mely áldozatkészsége s hazafias törekvésével kulturális és országos közérdeket mozdit elő.

A szegényügy.

Azon aktualis kérdések között, melyeknek megoldása a korszerű haladás ösvényére lépett Petrozsény nagyközség legkiválóbb s legsürgősebb feladatát képezi, első sorban a szegényügy rendezése válik ki mint olyan; mely elutasíthatlan kötelességet ró a reorganizált erkölcsi testületre.

Az 1886. évi XXII. t.-cz. a szegényügy rendezését a község kötelességévé teszi. A törvény szelleme s pozitív rendelkezése, sőt a humanizmus követelménye szerint is, minden község tartozik a saját szegényeiről gondoskodni. De csak a saját szegényeiről! Ámde Petrozsényben azt tapasztaljuk, hogy ez a vagyonilag szegény, a saját háztartása költségeit is csak polgáiraírókót pótdoból fedező községet idegen koldusok, rongyos szimulánsok özönlik el. Heti piacok-, vásár-, ünnep- és fizetésnapokon undort gerjesztő nyomorultak, dologkerülő paraziták nagy számmal lepik el az utcákat s köztereket s fülsértő lármával és szemérmetlen tolatkodással aknázzák ki a könyörületet; míg a mi szemermezes szegényeink nyomasztó inséggel, kétségbeeséssel küzdenek.

Istennek hála! Ugy Petrozsényben, mint az egész Zsilvölgyben, aki képes és akar dolgozni, az nincsen alamizsnára utalva s a keresetképtelen szegények oly csekély számmal vannak, hogy azokról a községek, érezhető megterhelhetetlen nélkül gondoskodhatnak. Arra azonban, hogy Petrozsény s a zsilvölgyi községek elős-

dieitől; sem a törvény, sem az irgalom érzete által nem köteleztethetünk.

A nyilvános kéregetés ürügye alatt sehonnai dologkerülő tolatkodnak be a házakhoz a lakásokba; csonka, fekélyes s béna jövevények kérkedve fitogtatják undorító nyomorukat az emberi könyörület kizsákmányolására s éktelen lármával hívják fel magukra a járókelők figyelmét.

Ha a törvény és humanizmus minden községnek kötelességévé teszi a saját szegényeiről való gondoskodást, mért türi el a helyhatóság azt a veszélyes és bosszantó koldus-inváziót. Mődjában áll, sőt kötelessége a kóbor parazitáktól kitisztítani a községet.

A Petrozsény községet érdeklő szegényügy rendezésére a szabályrendelet készítő bizottság a legközelebbi közgyűlés elé javaslatot teend és a közadakozás igénybe vételére utalt saját szegényeinkről való köteles gondoskodás mellett az idegen koldusok alkalmatlankodásának megszüntetéseért az erre hivatott községi közeg felelőssé tételét proponálja.

Ennek a türhetlen állapotnak, valahára véget kell vetni.

A kisiparosok szövetsége

Országos mozgalom indult meg a kisiparosok szövetségének létesítése érdekében.

A mozgalom vezetői által kibocsájtott felhívás szerint ezen országos szövetségnek célja a magyarországi kisiparosoknak és iparos köröknek egy független központi szervezetben való tarsaalmi, gazdasági egyesíttetése, hogy a csehrendszer helyétben ezáltal egy közös érdek, egy közös kapocs létesüljön, mely az öjszes kisipari ágakat egygyé alkotván érdekeik előmozdítására, bajaik orvoslására a szükséges erőt megadhasssa; azok termelő képességé-
általánosan ismertté tegye és aziránt jó akaró érdeklődést keltsen a társadalom minden rétegében.

Működési köre felöllel minden ipart érdeklő ügyet s céljai elérésére; módot és alkalmat kíván nyújtani tagjainak általában az ipart, de különösen a kisipart érintő minden társadalmi-, műszaki-, közgazdasági- és a felmerülő napi kérdések megvitatására. Hivatalos lapot bocsájt ki, mely a szak- és általános kérdések kivül a szövetség ügyeit is tárgyalja s a mely a tagoknak díjtalanul küldetik. Felolvasásokat, ünnepélyeket rendez, vagy azok rendezésében közreműködik. Ezeken kívül a következő eszközöket használja fel közhasznú céljainak elérésére:

Szegélypénztárral egybekötött nyugdíjgyűsületet, központi nyersanyag-beszerzési-, fog-vasztási- és raktár-szövetkezetet létesít, ha a szövetség megerősödvén, legalább 1000 tagot számlál. A tagok munkáiból központi áruházat állít fel.

Szabadalmak elnyerésénél, értékesítésénél, forgalomba hozatalánál, anyagok és munkaeszközök beszerzésénél közreműködik, vagy ezekre nézve segélyt

nyújt. Időközönként a kisipar termelőképességének megismertetésére kiállításokat rendez. Eszközeihez képest jutalmakkal járó pályázatokat tűz ki. Igyekezik egyese-
seknél, valamint a kormánytól és egyéb közhatóságoknál kisiparos tagjai részére nagyobb magán- vagy közmunkálatok elnyerésére.

Harczol az önálló vámtérület mellett, mely az ország gazdasági függetlenségének egyik feltétlen támasza.

Házi tűzhely védelme a kisiparosokra kiterjeszkedőleg. Házibutorok, megelőzési eszközök kivonása a foglalat alól. A létminimum megállapítása s az adózás alól való felmentése.

A kisiparosok érdekeit törvényhatóságoknál, kormánytól és egyéb közhatóságoknál sürgeti és védelmezi és esetleg véleményezéseket terjeszt elő.

A kisiparosokon ejtett bármily sérelmet a szövetség magáévé tesz és eziránt orvoslást keres. Ingyenes jogvédelem biztosítatik a tagoknak minden ipari-, műszaki-, szóval minden közgazdasági kérdésben.

Szakoktatás az ifjabb iparos nemzedék elméleti és gyakorlati kiképezetésére erre igyekezik hatni s azt figyelemmel kísérni.

Kisipari otthonokat létesít első sorban a fővárosban, mely a tagoknak olcsó lakásokul fog szolgálni. Az otthon egy része szálló lesz a Budapestre feljáruló vidéki kisiparosok részére, ingyen, vagy igen csekély díjazással. Az otthonban a társas összejövetelek és szórakozás céljából külön társalgó és olvasóterem fog állani az állandóan benlakók és az oda szálló kisiparos tagok számára.

Tudakozó- és munkafelvételi irodát nyit, mely tagjainak minden kérdésben díjmentesen felvilágosítást ad, közbenjár; az egyes iparágakhoz szükséges anyagok beszerzési forrásairól, azok árainak emelkedéséről és csökkenéséről, a folyó-, magán- és közmunkálatokról, azok elnyeréséhez szükséges feltételekről stb. nyilvántartást vezet. A tagok részére munkákat vesz fel.

Ismertetjük a felhívást, igaz, őszinte hívei lévén a kisiparosok érdekei előmozdításának, valamint a szövetkezeti eszmének, s éppen ezért azt kívánjuk, hogy a tervezett szövetkezet olyan alakban és alapon vitet-
nék keresztül, mely a célt biztosítaná, mert a szövetkezés terén már szomorú tapasztalataink vannak. Hány, különben életrevaló szövetkezetet zsákmányolt ki a szélhámosság, vagy juttatott tönkre a hozzá nem értő könnyelműség. Példákat nem hozunk fel s nem is tételezzük fel, hogy a tervezett országos szövetkezet nem valószínű meg a maga elütözött célt, de bizonyos tekintetekből még is van megjegyzésünk és ez az, hogy sokkal helyesebbnek tartjuk, ha vidékenként szervezetnek kisebb szövetkezetek. Ezek tagjai egymás személyi megbízhatóságát, vagyoni viszonyait stb. alaposan ismerik s az így létrejött, lehető legkisebb költséggel kezelt szövetkezetek függetlenségük fentartása mellett azután szervezkedhetnek egy nagyobb, mondjuk országos szövetséggé.

Egy, még ismeretlen központból kifelé szervezni

Erzsi mohón kapott a levelek után s gyorsan futotta át egyiket a másik után. Minél tovább olvasott, annál inkább derült föl az arca és Róza nyakába borulva, meghatottan kért tőle bocsánatot.

— Bocsáss meg, nagyon igaztalan voltam hozzád.

És most enged meg, hogy még nagyobb áldozatot is kérjek tőled. Ne ítélj el. . . de élni, boldog lenni ohajtok. A te kezében van életem, boldogságom. Hiszem, tudom hogy ő még mindig szeret, de én nem kívánhatom tőle, hogy ok nélkül megsértett férfiúi büszkeségét szerelmeért feláldozza. Arra is gyenge vagyok, hogy előtte megalázkodva bevalljam hibámat hogy beismerjem, miszerint gyermekes daczból a sértettet szenelegtem. Találj kérlek módot arra, hogy elfeledje, megbocsássa a történeteket.

Róza tollat és papírt vett elő. Tolla többször megállott, majd ismét írt tovább. Erzsi szótlanul nézte. Végre készen volt a levél. Erzsi figyelt, ő meg olvasott.

— Ó mily jó vagy te! — kiáltott fel Erzsi, midőn a levél tartalmát hallotta. Ő el fog jönni, megbékülünk és boldogok leszünk. De neked mégis fájdalmat okozok, hisz te is szereted őt! . . .

— Én, . . . én már határoztam élet sorsom felett. Én a sorsnak mostoha gyermeke vagyok. Szívemben egy szentelt érzélemmel, visszavonulok egy kolostor csendes falai közé. Ott balsamot találok fájó szívemre. . . . Az ima meggyógyít, az elfeledtet mindent, mi földi s lelkeinket fölemeli az örök mindenség honába! . .

— Ó te jóságos lény! . . Te hü, te önfeláldozó lélek! . . . Mennyi hálával tartozom neked!

— Hogyan lehettem képes tebened kétkedni édes Rozám, ki maga vagy a megtestesült önfeláldozás s eszményképe a nemes lemondásnak. Bocsáss, oh kérlek bocsáss meg!

Miután egymás kebelére borulva kisírták magukat, jó éjt kívánva elváltak. . . .

Róza mint azelőtt, újból Erzsinél töltötte szabadidejét. Együtt varrtak, hímeztek, olvastak, festettek, csevegték egésznap.

Harmadnapra a levél elküldése után, gyorsan haladó fogat zajára kitékintenek az ablakon s mindketten el-sápadtak. Füzesy Albert ült a kocsiban. A gyorsvonatal érkezett.

Jól tudta a két barátnő, hogy Albert sietni fog Erzsi felkeresésére. Róza a már előkészített egyszerű fekete ruhát gyorsan magára vette s Erzsi is sietett az ohajtva várt ideál fogadására átöltözködni.

Rövid idő múlva a szobába lépett Albert s meglepetését, nem titkolhatta el, midőn Rozát talpig feketében látta maga előtt s zavarodottan kérde:

— Boldog menyasszony és feketében?

— Igen édes barátom! Én az ég jegyese vagyok s meg fog bocsájtani, hogy eljegyzésem alkalmából önt meghívtam s mielőtt a kolostor csendes magányába vonulnék, először is tudomására hozzam, hogy Erzsi önt lángolón s oly hével szereti, amint ezt csak ön

érdemi meg. Én kérem, esedezem Albert! bocsássa meg Erzsinék, ennek az anyagi jóságnak, ha balul felfogott női büszkeségét megsértve hitte s ezért önnel daczolni akart. Belátta tévedését s egy egész életre megbűnhődött érte.

— Én kérek tőled bocsánatot drága Erzsikém, hogy pilanatra is kétkeltem szerelmedben, igaz hűségben. És hogy ily félreértés többé elő ne forduljon, miután immár független, önálló vagyok, még ma megkérem kezdeted kedves szüleidtől s még ma megtartjuk az eljegyzést, mi is.

— De édes Róza! — folytatá az ifjú Rozához fordulva —, mi birta kegyedet arra, hogy örökös elvonultságában élve, lemondjon a világ örömeiről.

— Hitem világa vezérel; szent meggyőződésemet követem. A zárda néma magányában üdvözít a boldgító tudat, hogy az önök boldogságáért imádkozhatom. Az ég áldása kísérje önt és Erzsit az élet útjain. Utolsó kérésem, hogy kísérjenek el a kolostorba. . . . Pár óra múlva Róza szülei, Erzsi és Albert a zárda kapujánál könyezve bucsúztak a viruló szép hajadontól, ki esengetett s mielőtt a kapu mögötte örökre bezárult, fájdalmasan vetett még egy búcsutekintetet . . . Albertre.

R. A.

oly szövetséget, melynek alkotó elemeit eltérő viszonyok hatása alul nem emancipálható vidéki kisiparosok, vidéki kisebb szövetségek képezik, — szinte kivétel nélkül tartjuk.

A kisiparosoknak, különösen hitelügyük szervezésére, hitelügyük kielégítéséről való gondoskodásra vsn elsősorban szükségük, még pedig úgy a pénz, mint az áruhitelileg. Ezt pedig a speciális helyi viszonyokat ismerő vidéki szövetségek mozgathatják elő sikeresen.

Van már országos központi hitelszövetkezete a magyarországi kisiparosoknak, melynek keretében 45 ipari hitelszövetkezet alakult 5966 taggal s 881.729 korona értékű 16.989 üzletrészszel. Ez azonban elegendő csekélység, tekintettel arra, hogy az országban 290.000 kisiparos van.

A kisiparosok érdekeinek előmozdítása nemzeti feladat. Ilyennek tekinti az államkormányzat, ilyennek az ország közvéleménye, de az iparosoknak kell első sorban megteremtenem azt a szervezetet, mely a kormány és az ország által támogatott cél elérésére vezet.

Szerintünk a vidékenként szervezett akcióképes ipari szövetségek ezeltudatos s lelkiismeretes működésétől sokkal hatékonyabb sikert remélünk, mint a nagyköltséggel szervezett s az iparosok viszonyait nem ismerő központi szövetségektől.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Konfirmáció.** A petrozsényi ág. ev. templomban ma, vasárnap d. e. fél 10 órakor konfirmáció-ünnep lesz, mely alkalommal a hitközség 16 ifju tagja először járul az Urasztalához. Ezen magasztos egyházi ünnepélyre a hitközség lelkesze tisztelettel meghívja a presbiteriumot, az egyház képviselőtestületét s a lélekemelő aktus iránt érdeklődőket. A templomi női énekkar több szolamu alkalmi egyházi énekeket fog énekelni, orgona kísérettel.

— **Egy főherceg Hunyadmegyében.** Ottó főherceg fia, Károly főherceg, f. hó 21-én d. n. Vajda-Hunyadra érkezett Vallis huszártörzshez és egy törzsorvos kíséretében. Megtekintette a Hunyadi várat s láthatólag kedvező benyomást tett rá.

— **Halálozás.** Balogh Károly petrozsényi volt nyomdász és könyvkötő, hosszas betegség után f. hó 25-én este Piskin meghalt. — Nyugodjék békével!

— **Az erdélyi róm. kath. status képviselővé** 6 évi időtartamra a n-szeben fogarasi főesperesi kerületben: Ferenczy István áll. főgymnasiumi igazgató, Gidófalvy Géza főgymn. tanár és dr. Conrad Jenő országos tőbolydaigazgató s az egyházkerület részéről Bakk Endre ez. főesperes, vizaknai plebános választattak meg.

— **A petrozsényi róm. kath. egyháztanács** f. hó 28-án, vasárnap délelőtt a bányatársulati igazgatósági iroda helyiségben ülést tart. A főgondnok által kiadott meghívón a tárgyalandó ügyek nincsenek kitüntetve.

— **Nyári táncmulatság.** A felső-tanintézetek Petrozsényben időző s itteni ifjusága, 1901. évi augusztus hó 3-án, (szombaton) a Barcsay szálloda nagytermében s összes helyiségeiben a petrozsényi „Polgári Olvasókör” javára zártkörű nyári táncmulatságot rendez, melyre a meghívók már kibocsájtattak s a rendezőség felkéri mindazokat, a kik véletlenül meghívót nem kaptak, de arra ígéret tartanak, hogy ezt a rendezőség bármely tagjának tudomására hozni szíveskedjenek. Belépti-díj: Személyjegy 1 kor. 20 fillér. — Családjegy 3 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti 8 órakor. A szálloda udvarhelyisége ezen alkalomból zöld galyakkal s. t. b. lesz díszítve s lámpionokkal világítva, hogy kedvező idő esetén tánczhelyiségül szolgáljon. Felhívjuk ezen sikerültnek ígérkező táncvigalomra Petrozsény és vidéke érdeklődő intelligens közönsége figyelmét.

— **A petrozsény-petrillai vicinálisút** elkészült. A községi elöljáróság közmunkaerővel jókarba hozatta, kifogástalanul járhatóvá tette a petrozsényi utszakaszt. Jó volna azonban ideje-korán gondoskodni a hegy kiszögellésnél alámosott ut biztosításáról s kiszélesítéséről, nehogy azon utrész beleszakadjon a Zsilbe s legközelebb esetleg e miatt akadjon fenn a közlekedés. Most még kevés költséggel elejét lehetne venni a fenyegető eshetőségeknek.

— **Nincsen faszén Petrozsényben.** Petrozsény vidékén nagymennyiségű faszén égetnek, vagonokkal

szállítják tovább s itt semmi áron és sehol sem lehet kapni s akiknek elkerülhetlenül szükséges, Aradról kell faszénét hozatniok drága pénzen. Ha nem itt, illetőleg a közelben égetnek, bizonyára akadna élelmes vállalkozó, aki mint keresett cikket árusítaná.

— **Agyonverte a feleségét.** Nyegrilla Pál m.-illyei lakos, nem a legjobb viszonyban élt a feleségével. Napi renden volt közöttük a verekedés. A múlt héten azonban annyira megverte Nyegrilla a feleségét, hogy pár óra múlva belehalt. Tettest a csendőrök elfogták s átadták a dévai kir. ügyészségnek.

— **Tenyészállat díjazást** rendezett Hunyadvármegye mezőgazdasági bizottsága Hátszegen, folyó hó 25-én, mely alkalommal a kiválóbb tenyészképességet ígérő állatok tulajdonosai között jutalomdíjak osztattak ki.

— **Máramaros szigeti gazdasági kiállítás.** Máramaros vármegye székvárosában, Máramaros-Szigeten a gazdasági egyesület gazdasági- és háziipar kiállítást rendez f. évi augusztus 25-től szeptember 1-ig, melyben Máramaros erdészete, bányászata s az egész vármegye lakossága szövetkezve Ugoce vármegyével, részt vesz, nem csak erre a vármegyére lesz előnyös, de érdekelheti az ország összes vármegyéit, mert egy nevezetes alkalomból közelébb hozza e határszéli, regényes megyét Magyarország összes vármegyéihez. Kilesznek állítva e kiállításon Máramaros vármegye gazdasági, kerti, házi és műipari stb. termékei. Az egyes főcsoportokat képezik: I. Háziipar; II. Kézmű és gyáripár; III. Gazdaság; IV. Erdészet és vadászat; V. Bányászat; VI. Fürdőügy; VII. Néprajz. A mit Máramaros faragó és bognáripárban, szövő, kosárfonó, női kézi és műiparban, fa, vas bőr, agyag és üveg, ruházati és vegyi iparban produkálni képes be lesz mutatva, a fatermelés, különféle erdei termények, vadászat, a legfestőbb helyek fényképei, térképek. Máramaros és az ország nagy kincse: a sóbányák, továbbá az érczbányák, kőbányák, ép úgy lesznek, mint az ásványvizek, a fürdők és fürdőberendezések fényképekben bemutatva. A kiállítás vonzó erején kívül az augusztus 25-től szeptember 1-ig tartó kiállítás ideje arra is, hogy azok, kik Máramaros regényes vidékét iránt érdeklődnek, ide eljőjenek. A m.-szigeti turista bizottság, melynek feladata, hogy az idegeneket tájékoztassa, mindent elkövet, hogy pontosan teljesítse a bányászati és kohászati országos kongresszus Máramaros-Szigeten ez alkalommal való szereplése, mely szintén közrehat, hogy Lukács László, Hegedűs Sándor miniszterek, Wekerle Sándor volt miniszterelnök, gr. Teleki Géza volt belügyminiszter, Gräbenstein Béla és Nagy Ferenc államtitkárok s még számos hírneves író s képviselő Máramaros-Szigetre érkeztek, a rendezendő ünnepségekre, melyek Máramaros társadalmának képviselőit vannak hivatala összegyűjteni: mind külön-külön emelik az érdekességet, amely megérdemli, hogy Máramarost a hazai nagy közönség fölkeresse e határszéli derék vármegyét és megismerje.

— **Szerkesztő-bírósg.** Egy csinos alföldi menyecske állított be s „Csés jó reggelt” kívánva kérdé:

— Itt van, kéröm szépen a tekintetős szerkesztő-bírósg?

— Ilyen bírósgot nem ismerek, világosítam fel a belépőt.

— Dehogyan nem, éppen a tekintetős ur az, aki az újságokat csinálja. Ismerem. Ilyen derék ur egy sincsen Petrozsény várossába. Ha meg nem sértöm, hány kiló a tekintetős ur?

— Hál 'Isten! egészséges vagyok. De hát tulajdonképpen mi járban van, jó asszony?!

— Helyősen tetszőtt mondan, mert csakugyan jó asszony vagyok. Én vagyok az uramnak a hitős felesége.

— Elhiszem.

— Aztán még se én vagyok a felesége.

— Ezt meg már nem értem.

— Pedig úgy van! Egyhét előtt összekulomböztünk az embőrrömmel. Tetszik tudni; tányér-kanál nincsen esőrdülés nélkül. Az uram vasuti. Odavolt szolgálta. Én meg elmentem a szomszédasszonynyal sétálni. A piaczon megálltunk s néztük a „ringlispilt.” Odajött a László ur, a vezetéknevét nem is tudom, de az igaz, hogy igen derék, csinos, nőtelen fiatal iparos —, aztán addig-addig szutyongatta a szomszédasszonyt, míg mind a hárman felültünk egy kocsiába. László ur fizette a ringlispilt. Nem az én kedvemért, mert a szomszédasszonyokhoz jár. Az uramnak valaki besugta. Ebből aztán egy kis házi csete paté keletkezett. De hiszen megesezt az már máskor is és estére mindig kibékül-

tünk. Azt mondta az embőrröm, hogy bűcsületes asszony nem ül a forgókómédiára egy fiatal emberrel. Pedig én a szomszédasszonynyal ültem s a fiatal ember az első ülésen vizávi a szomszédasszonynyal. Engem nagyon megsértett ezzel az uram s felöltöztem, becsaptam az ajtót s elmentem a nénémhez, azzal a kijelentéssel, hogy elhagyom az uramat. Nehányszor már rájlesztettem így, de mindig utánam jött s könyörgött hogy mőnjek haza. Aztán haza mőntünk együtt s szent lett a béke. Vártam én most is az embőrt estefelé, vártam éjszaka, vártam másnap, harmad-negyednap, de az én uraokám nem jött. Mit volt mit tenni, felöltöztem s hazamentem.

— Jól tette! Mondám szavába vágva. A jóra való asszonynak az ura mellett van a helye.

— Igen ám! Csakhogy majd sóbálványnya változtam, midőn a konyhába léptem. Uramfia! Az embőrröm a sparhet mellett pipázva enyelgett egy nővel, aki a vacsorát főzte, mintha ő lenne a felesége.

— Haza gyűttem. Ez volt az első szavam, amikor ajkamra került ijedőmben a szó.

Az uram csak úgy félvállról megjegyzé:

— Ki hívott? Elmentél, azt mondatd elhagysz örökre, tehát gondoskodtam más nőről. Két feleséget nem is bírok, nem is szabad tartani. Ott van a holmid. Vidd el s élj boldogul.

— Akkorát sikolytoltam, hogy a lakók mind összeszaladtak az udvaron. Neki rohantam annak a hitvány szömélynek, aki az én hitvesi jussomat elrabolta, de az uram megragadott s kitaszított az ajtón. Én ájtultan összerogytam az udvaron, a lakóasszonyok ezzel dörzsölték a homlokomat, hideg vizet frösköltek az arcomra s úgy kiabáltak a fülembé, hogy majd megsejtem, de én nem tértem magamhoz csak azután, midőn láttam, hogy az uram bezárta a konyha ajtót s a lakók rimázkodására se indul meg. Visszamentem aztán szégyenszörmre a nénémhez. Majd másnap elment a néném, a sógorom, de az uram hajthatlan maradt. Elmentem én mindenhova panasza, kértem hogy tügyenek köztünk igazságot, de fűhöz-fához utasítottak. „Azért jöttem hla a tekintetős szerkesztőbírósgához, hogy lássa élt a bajomat s mondjom valami belátást.”

— Nem bírok én a maga baján segíteni, jó, asszony! Aztán meg lássa be, hogy maga a hibás, minek hagyta ott az urát?

— Csak ráakartam ijeszteni. Nem gondoltam én, hogy ilyen balul üt ki a dolog. Aztánmög látom én, hogy az urak mindig csak a férfiakat pártolák. Pedig mi lennea világból, ha mi nők nem volnánk?

— Efelett még nem gondolkoztam, mondtam, de annyi bizonyos, hogy sokkal kevesebb per-partvar lenne. Azt tanácslom, hogy engesztelje meg az urát és máskor ne ijeszzen rá ilyen komolyan.

— Köszönöm. De ha az uram mőg nem békül velem, akkor a legerősebb szőgodi paprikával ötötöm ki a szőmeit annak a hitvány szömélynek, aki az én jussomat bitorolja. Ha az urak nem tősznek, majd tőszők én igazságot!

Ezzel, köszönés nélkül távozott.

— **Időjárás.** Megbecsülte magát az idő az elmúlt héten. Mindössze csütörtökön délután volt egy kis nyári eső, mely szinte jól eset, amennyiben a szokatlan hőséget alábbszállította. A kedvező időjárást felhasználva, vidéke szépségéről híres völgyünket a hét folyamán igen sokan felkeresték, különösen Rémániából.

HIRDETÉSEK:

Eladó villatelek.

A szurduki szorosban beépítés alatt álló fürdőtelekből, még két-három villa építésre alkalmas terület négyszögölenként 4 koronáért megvásárolható.

Értekezhetni Petrozsényben **HÉJAS JÓZSEF** tulajdonossal.

Reich Jakab

→ órák, ékszerész és látszerész ←

Fogaras.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke nagy érdemű közönségének becses tudására hozni, hogy Petrozsényben a főutcán, **GROSZ HERMANN**-féle házban augusztus 1-én órák, aranyékszer- és látszer-árak 2 2 2

fióközletet

és ezen szakmába vágó javítási műtermet fogok nyitni.

Midőn ezt előzetesen jelentem, tisztelettel jelzem, hogy arany, ékszer, ezüst és órák, valamint **China-** és **alpaca-ezüst** árúban nagy készletet tartok raktáron, továbbá törött arany és ezüst tárgyakat beváltok, vagy újjakkal kicserélek.

Raktáram és üzletem legközelebbi berendezéseig kérem a n. é. közönséget becses megrendelésének függőben tartására, minthogy az érintett árukat gyári áron fogom elárúsítani a javításokat jótállás mellett a legjutányosabban teljesítendem.

Kitűnő tisztelettel:

REICH JAKAB

5—20

Szavatolunk a jóságért!

A **Czipőgyár**, kizárólagosan kézimunkára van berendezve a kir. orsz. fegyintézetben **NAGY-ENYEDEN** s több oldalról beérkezett felszólítás folytán elhatározta a magánfeleknek szükségleti lábbelieket kizárólagosan a

Dr. Högyes-féle szabadalmazott asbesttalpbéléssel

ellátva mérték szerint szállítani a már elismert olcsó árak mellett.

A felhasznált anyag valóságáért, valamint gyártmányaink tartósságaért szavatolunk, miután szigorú-szakcszerű felügyelet alatt készülnek. Meg nem felelő árúk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mérték utáni rendelményeknél elegendő a láb lenyomata esetleg egy használt czipő beküldése (per : minta érték nélkül).

A szabadalmazott asbesttalpbetét jóságát számtalan elismerő és köszönő nyilatkozat igazolja u. m.:

A nagym. m. kir. honvédelmi miniszterium hivatalosan a magy. miniszter ur rendeletére 65.917 szám alatt. Ő csász. és kir. fensége Lipót Szalvator főherceg, Magyarország volt miniszterelnökének **Wekerle Sándor** ő exelenciájának elismerő nyilatkozatai stb. Elismerő nyilatkozat Ch...k Olga grófnő udvarhölgy ő méltóságától.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fillér, egyszerű 1 kor. 20 fillér.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított. — Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestárú gyár raktára Erdély részére:

Czipőgyár a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben — Nagy-Enyed.

8—30

Tanoncz felvétel.

Egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik

NAGY FERENCZ
bádogosnál, Lupényben.

STANDARD

életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz.

(Standard-palota.)

Évi bevétel 30,000.000 korona
Kiadott nyereségrészek . . . 170,000.000 korona
Vagyon 240,000.000 korona
Halálesetek folytán kifizetve . 484,000.000 korona

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: 131.1
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világ-
kötvények. A kötvények érvényben tartása, díjfizet-
ések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Fel-
tétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni biztosítási ügynökség.	*****	Élet- és baleset biztosítási ügynökség.
--	-------	---

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudására adni, hogy Petrozsénybe a fő-utcán lévő

festék- és vasáru

üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szer-
ezhetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitűnő böröstyánkó olaj, máz-festék.	21—42 *****	Flobert-fegyver és töltvények.
--	----------------	--------------------------------------

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.